

TRAO ĐỔI

NHỮNG DỰ BÁO TÍCH CỰC VỀ TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ VIỆT NAM TRONG NĂM 2024**VĨNH HÀ^{1*}, TÚ VI¹**

Tiếp nối kết quả tăng trưởng GDP của năm 2023, cùng với các chủ trương, chính sách và giải pháp mạnh mẽ, quyết liệt và hiệu quả của Chính phủ, kinh tế của Việt Nam năm 2024 đã được một số tổ chức cập nhật, thể hiện cái nhìn lạc quan về mức độ tăng trưởng.

Trước hết đó là mục tiêu tăng trưởng GDP mà Quốc hội đã thông qua ở mức 6% – 6,5%. Chỉ số này thể hiện quyết tâm cao, chủ trương và chính sách đồng bộ, sự nỗ lực của cả hệ thống chính trị tập trung vào năm 2024, là năm bứt phá của chặng đường kinh tế 5 năm 2021-2025. Do đó, Chính phủ, các Bộ ngành, địa phương cũng sẽ dốc toàn lực cho chặng đường về đích. Đây có thể là những thuận lợi mang tính chủ quan nhưng cũng là áp lực lớn cho hoạt động kinh tế của đất nước. Trong bối cảnh thế giới nhiều bất định, Việt Nam cần tiếp tục duy trì ổn định kinh tế vĩ mô, đây là nền tảng quan trọng để có thể đạt được mục tiêu tăng trưởng như kỳ vọng.

Theo các tổ chức quốc tế, triển vọng tăng trưởng của Việt Nam trong năm 2024 cũng như trong trung hạn được đánh giá tích cực nhờ sự phục hồi của tiêu dùng nội địa, xuất nhập khẩu hàng hóa đặc biệt là sự bứt phá của xuất khẩu các sản phẩm nông nghiệp thế mạnh và việc đẩy mạnh đầu tư công, gia tăng nguồn vốn đầu tư nước ngoài.

Dẫn dự báo của Bloomberg, theo Ủy ban giám sát tài chính quốc gia, tăng trưởng

kinh tế Việt Nam 2024 sẽ đạt 6% vào quý I và II/2024, trong khi cả năm 2024, mức tăng trưởng được dự báo đạt 6%, sau đó vượt lên 6,4% trong năm 2025. Lạm phát trong cả năm 2024 được dự báo sẽ ở mức 3,5%, trước khi giảm xuống mức 3,2% trong năm 2025 - thấp hơn mục tiêu là 4 - 4,5%.

Với góc nhìn thận trọng hơn, Ngân hàng Thế giới dự báo, tăng trưởng kinh tế của Việt Nam trong năm 2024 đạt 5,5%. Do có mối quan hệ thương mại chặt chẽ giữa Trung Quốc và các nước trong khu vực, tăng trưởng kinh tế Trung Quốc chậm hơn sẽ có tác động tiêu cực đến cầu ở cả khu vực. Tăng trưởng khu vực sản xuất, chế tạo chậm lại ở Trung Quốc sẽ làm giảm thương mại khu vực, đặc biệt là với các nền kinh tế mở, hướng mạnh vào xuất khẩu như Malaysia và Việt Nam.

Phân tích về các động lực cho triển vọng tăng trưởng kinh tế trong năm nay, theo góc nhìn của Ủy ban giám sát tài chính quốc gia, trong năm 2024, đầu tư công, đặc biệt là các dự án phát triển hạ tầng tiếp tục là động lực tăng trưởng quan trọng. Niềm tin của nhà đầu tư trong và ngoài nước về triển vọng tăng trưởng kinh tế dài hạn của Việt Nam, cũng như nền tảng vĩ mô tương đối tích cực. Tổng vốn FDI đăng ký vào Việt Nam trong năm 2023 tăng trên 32% so với cùng kỳ năm trước và đặc biệt FDI thực hiện đạt khoảng trên 23 tỷ USD, tăng 3,5% so với năm 2022 - đây là mức cao nhất trong 5 năm qua. Khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản tiếp tục là trụ đỡ quan trọng của nền kinh tế, tăng trưởng tích cực hơn, giúp ổn

¹Diễn đàn doanh nhân

định hàng hóa thiết yếu, an sinh xã hội, góp phần giảm áp lực lạm phát, tạo điều kiện thuận lợi cho điều hành kinh tế vĩ mô. Bên cạnh đó, lĩnh vực dịch vụ cũng sẽ tiếp tục mở rộng hơn nữa nhờ du lịch bùng nổ trở lại, tạo hiệu ứng lan tỏa tích cực đến các lĩnh vực khác.

Cũng với góc nhìn khá lạc quan, dự báo của Trung tâm Phân tích và Tư vấn Đầu tư, Công ty Chứng khoán SSI, kỳ vọng trong năm 2024, tăng trưởng GDP sẽ khởi sắc hơn khi đạt 6-6,5% với sự phục hồi của thương mại, tiêu dùng và đầu tư công. Chính phủ duy trì chính sách tài khóa và tiền tệ nới lỏng khi thông điệp đưa ra vẫn tập trung vào tăng trưởng, do ổn định vĩ mô đã được đảm bảo. Tuy nhiên, tình trạng tăng trưởng chậm lại của kinh tế thế giới, cũng như các xung đột địa chính trị gia tăng là các rủi ro cần quan sát trong năm 2024. Trong ngắn hạn, sự chú ý sẽ tập trung vào chi tiết kế hoạch hành động của Chính phủ cho năm 2024.

Điểm tích cực là khảo sát xu hướng sản xuất kinh doanh ngành chế biến, chế tạo có kết quả dự báo quý I/2024 tốt hơn, với sự cải thiện từ cả nhóm doanh nghiệp tư nhân và doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI). Xét theo các chỉ số thành phần, cả số lượng đơn hàng, sử dụng lao động và khối lượng sản xuất đều tăng trưởng nhẹ. Tỷ lệ giải ngân đầu tư cơ sở hạ tầng của Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế khá tích cực, khi giải ngân được 56,1% kế hoạch Thủ tướng giao. Điểm đáng chú ý là Quốc hội đã thông qua phương án cho phép kéo dài thời gian thực hiện và giải ngân vốn đầu tư đã bố trí cho các dự án thuộc Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội đến hết ngày 31/12/2024...

Cũng theo ý kiến của tổ chức nghiên cứu thuộc SSI, trong tháng giao dịch đầu tiên của năm 2024, biến động của thị trường chứng

khoán Việt Nam nghiêng nhiều về xu hướng giao dịch của nhà đầu tư cá nhân. Một số nhóm cổ phiếu được hưởng lợi từ câu chuyện riêng như: (1) Chi tiết kế hoạch hành động năm 2024 của Chính phủ, trong đó đáng chú ý là kế hoạch đầu tư công và các biện pháp hỗ trợ tiêu dùng; (2) Các xung đột địa chính trị trên thế giới ảnh hưởng đến chuỗi cung ứng hàng hóa và (3) Kết quả kinh doanh quý IV/2023. Nhóm ngân hàng tuy có định giá khá thấp, nhưng thách thức đối với ngành vẫn còn cao trong các quý tới. Xu hướng dòng tiền trước dịp Tết nguyên đán sẽ thường có nhiều biến động mạnh. Vì vậy, nhà đầu tư vẫn nên giữ tỷ trọng cân bằng giữa cổ phiếu và tiền mặt để có dư địa tận dụng cơ hội khi biến động thị trường diễn ra...

Tăng trưởng của Việt Nam thuộc nhóm đầu thế giới.

Dưới góc nhìn của Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF), GDP của Việt Nam trong năm 2024 cũng khá tích cực với mức tăng 5,8% và nằm trong nhóm 20 nền kinh tế tăng trưởng cao nhất thế giới. Đứng đầu danh sách tăng trưởng là Macau (Trung Quốc) tăng trưởng 27,16%; Guyana 26,56%; Palau 12,40%; Niger 11,14%; Senegal 8,82% ; Đông Nam Á có Campuchia (6,13%) và Philippines (5,88%) có dự báo tăng trưởng cao hơn Việt Nam.

Một trong những lý do khiến IMF tin tưởng về triển vọng tăng trưởng của Việt Nam là nhờ nền tảng hỗ trợ tăng trưởng kinh tế của Việt Nam có được từ trước thời kỳ đại dịch Covid-19 vẫn được duy trì trong năm 2024 cho dù nền kinh tế định hướng xuất khẩu đã chịu nhiều tác động của nhu cầu sụt giảm từ bên ngoài trong năm 2023. Theo đó, IMF cho rằng tăng trưởng GDP năm 2025 của Việt Nam có thể leo lên mức 6,9%.

Trong báo cáo gần đây, Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB) cũng dự báo tăng trưởng kinh tế của Việt Nam sẽ lên mức 6% vào năm 2024 khi thị trường bên ngoài phục hồi tốt hơn so với năm 2023.

Hãng xếp hạng tín nhiệm Fitch Ratings lại đánh giá chính sách tiền tệ của Việt Nam đã hỗ trợ rất nhiều cho nền kinh tế đất nước trong năm 2023, trên cơ sở đó, dự báo tăng trưởng kinh tế Việt Nam sẽ đạt 6,3% vào năm 2024 và 7,0% vào năm 2025. Fitch Ratings cũng tin rằng các yếu tố cơ bản trong trung hạn của nền kinh tế Việt Nam vẫn tích cực và triển vọng tăng trưởng trung hạn có thể khoảng 7%/năm nhờ động lực tăng trưởng từ dòng vốn FDI mạnh mẽ và nguồn lao động dồi dào.

Thấp hơn mức dự báo của Fitch Ratings, Ngân hàng Thế giới (WB) cho rằng tăng trưởng kinh tế của Việt Nam trong năm 2024 sẽ là 5,5% và năm 2025 là 6%. Việt Nam tiếp tục nằm trong nhóm đầu thế giới về tốc độ tăng trưởng kinh tế.

Dù vậy, thách thức và rủi ro với tăng trưởng vẫn tiềm ẩn

Nhìn chung năm 2024, dự báo các thách thức và rủi ro tiềm ẩn từ môi trường kinh tế thế giới vẫn còn hiện hữu và tiếp tục tác động tiêu cực lên triển vọng phục hồi tăng trưởng kinh tế của Việt Nam. Hậu quả của đại dịch COVID-19 vẫn còn dai dẳng. Lạm phát ở một số nền kinh tế lớn nhiều khả năng vẫn ở mức cao do tiếp tục duy trì chính sách tiền tệ thắt chặt. Nợ công tiếp tục gia tăng. Tăng trưởng thương mại toàn cầu tiếp tục xu hướng thấp, chịu ảnh hưởng từ cạnh tranh địa chính trị diễn biến căng thẳng, khó lường. Áp lực từ giá dầu thô, lương thực biến động mạnh, tăng lãi suất kéo dài ở nhiều quốc gia... Khả năng phục hồi của kinh tế toàn cầu chưa rõ ràng.

Ở trong nước, tuy thời cơ, thuận lợi và khó khăn, thách thức đan xen nhưng động lực truyền thống còn yếu, động lực mới chưa rõ ràng nên năm 2024 dự báo kinh tế Việt Nam vẫn phải đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức. Tác động từ sự suy giảm của nền kinh tế thế giới dồn nén từ thời đại dịch tới nay nhiều khả năng vẫn sẽ tiếp tục tác động đến nền kinh tế Việt Nam ít nhất trong nửa đầu năm 2024 trước khi đón nhận những dấu hiệu tích cực, khả quan hơn. Tuy vậy, kinh tế Việt Nam sẽ vẫn có cơ hội phục hồi tích cực hơn nếu các chính sách hỗ trợ được ban hành trong năm 2023 sẽ có tác động rõ nét hơn vào nền kinh tế; các động lực về đầu tư (bao gồm cả đầu tư tư nhân, FDI, đầu tư công, doanh nghiệp nhà nước), tiêu dùng, du lịch và xuất khẩu tiếp tục được thúc đẩy mạnh mẽ; các vấn đề tồn đọng, bất cập kéo dài được tập trung tháo gỡ, chuyển biến tích cực hơn trong năm 2024, nhất là vướng mắc của doanh nghiệp, dự án đầu tư, thị trường bất động sản, trái phiếu doanh nghiệp...

Theo Ủy ban giám sát tài chính quốc gia, tăng trưởng kinh tế năm 2024 cũng đối mặt với không ít thách thức. Theo đó, khu vực doanh nghiệp được dự báo tiếp tục gặp nhiều khó khăn do xuất khẩu chưa hồi phục, đơn hàng giảm. Ngoại trừ một số mặt hàng nông sản, nhu cầu hàng hóa xuất khẩu được dự báo sẽ không tăng nhiều, thậm chí tiếp tục giảm tại các thị trường xuất khẩu chủ lực như Mỹ, EU, khi mà tăng trưởng của các khu vực này được dự báo đều giảm so với năm 2023. Đơn đặt hàng mới của nhiều ngành xuất khẩu giảm, nhiều doanh nghiệp đã phải cắt giảm nhân công, giảm quy mô sản xuất. Tiêu dùng trong nước có thể không tăng nhiều so với năm 2023, do hiệu ứng nền thấp và niềm tin tiêu dùng còn chịu nhiều tác động. Việc làm bị cắt

giảm sẽ ảnh hưởng đến thu nhập và tiêu dùng của người dân...

Ủy ban giám sát tài chính quốc gia cũng chỉ ra những thách thức về điều kiện tài chính như: (i) Khả năng huy động nguồn vốn trung và dài hạn vẫn còn hạn chế; (ii) Lợi nhuận và dòng tiền từ hoạt động kinh doanh bị ảnh hưởng do các doanh nghiệp vẫn phải gánh chịu chi phí đầu vào cao...

Theo Văn phòng Nghiên cứu kinh tế vĩ mô ASEAN +3 (AMRO), triển vọng tăng trưởng kinh tế Việt Nam trong thời gian tới vẫn còn mong manh do kinh tế toàn cầu được dự báo sẽ tăng trưởng ở mức vừa phải.

Không chỉ vậy, khu vực tài chính đối mặt với rủi ro tín dụng tăng cao, khi môi trường kinh tế đầy thách thức đã dẫn đến tỷ lệ nợ xấu gia tăng. Hơn nữa, một số chủ đầu tư bất động sản đang phải vật lộn với việc trả nợ và tái cấp vốn có nguy cơ vỡ nợ. Thanh khoản trên thị trường trái phiếu doanh nghiệp giảm sút có thể khiến doanh nghiệp mất khả năng đảo nợ, từ đó làm tăng rủi ro vỡ nợ.

Ngoài ra, những khó khăn trong phát triển các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa và tình trạng thiếu lao động kỹ thuật lành nghề có thể ảnh hưởng tới khả năng cạnh tranh của Việt Nam trong năm 2024 cũng như trong trung và dài hạn.

Theo ghi nhận của WB, nền kinh tế Việt Nam vẫn còn những âm ảm khi Chỉ số nhà quản trị mua hàng (PMI) tiếp tục ở mức suy giảm trong tháng 11/2023 (47,3 – thấp nhất kể từ tháng 5/2023), so với 49,6 và 49,7 lần lượt trong tháng 10/2023 và tháng 9/2023. S&P Global PMI chỉ ra rằng số lượng đơn đặt hàng mới đã giảm trong tháng 11/2023, cho thấy sự phục hồi của cầu vẫn còn khá mong manh.

Doanh số bán lẻ (đại diện cho tiêu dùng

nội địa) ghi nhận mức giảm nhẹ 0,27% vào tháng 11/2023, sau mức tăng 1,65% được ghi nhận vào tháng 10/2023. “Bắt đầu từ sự giảm tốc xuống tới mức 5,0% so với cùng kỳ vào tháng 7/2023, tăng trưởng doanh số bán lẻ tăng tốc trở lại nhưng chững ở mức trung bình khoảng 7,5% (so với cùng kỳ) trong thời gian từ tháng 8-11/2023, thấp hơn nhiều so với tốc độ tăng trưởng trước đại dịch của khoảng 12% so với cùng kỳ”, WB phân tích. Theo WB, sự phục hồi của nền kinh tế là chưa chắc chắn cho dù hoạt động kinh tế những tháng cuối năm đã tốt hơn.

Cùng quan điểm, ADB cũng nhìn nhận rủi ro đối với triển vọng kinh tế của Việt Nam vẫn còn cao. Cụ thể, trong nước, các vấn đề có tính hệ thống trong giải ngân vốn đầu tư công và những yếu kém mang tính cơ cấu của nền kinh tế là nguy cơ chính dẫn tới suy giảm tăng trưởng.

Đặc biệt, ở bên ngoài, kinh tế toàn cầu tăng chậm lại đáng kể và Trung Quốc phục hồi kém có thể ảnh hưởng tiêu cực đến xuất khẩu, hoạt động sản xuất và việc làm của Việt Nam. Lãi suất duy trì ở mức cao tại Mỹ và châu Âu cùng với đồng USD mạnh hơn có thể gây thêm khó khăn cho việc phục hồi nhu cầu bên ngoài, dẫn đến giảm tỷ giá tiền đồng.

Mặc dù khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản tiếp đà tăng trưởng tích cực trong năm 2023, hiệu quả của chiến lược phát triển nông nghiệp, chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vừa đảm bảo nguồn cung và an ninh lương thực vừa phát triển nông nghiệp, khai thác, nuôi trồng thủy sản bền vững, hoạt động sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản dự báo tiếp tục ổn định. Tuy vậy, trong bối cảnh biến đổi khí hậu, thời tiết biến động thất thường, ngành Nông nghiệp cũng cần phải chủ động triển khai đồng bộ nhiều giải pháp hiệu quả để ứng phó

với tình trạng hạn hán, thiếu nước, ngập mặn, từ đó tiếp tục duy trì được mức tăng trưởng ổn định của khu vực này như những năm qua.

Khu vực công nghiệp và xây dựng dự báo tiếp tục gặp nhiều thách thức trước bối cảnh kinh tế toàn cầu dự báo phục hồi chậm, nhu cầu thế giới yếu, thị trường thế giới thu hẹp, lưu thông và luân chuyển hàng hóa thương mại thế giới còn khó khăn do giá cả tăng, khan hiếm nguyên vật liệu. Đáng chú ý, ngành công nghiệp chế biến, chế tạo trong nước vẫn phải đối diện với tình trạng đơn hàng giảm, chi phí đầu vào cao. Thị trường bất động sản suy giảm tiếp tục ảnh hưởng đến nhiều ngành

sản xuất có liên quan. Bên cạnh đó, nhiều dự án đầu tư công sẽ được đẩy mạnh trong năm 2024 cũng sẽ góp phần cho tăng trưởng của nước ta trong năm tới.

*

Trong một thế giới đầy biến động khó lường như hiện nay, việc củng cố vững chắc các yếu tố vĩ mô trong nước, cùng tập trung hoàn thiện hệ thống chính sách thông thoáng, có độ linh hoạt cao, để vừa giải phóng các nguồn lực của nền kinh tế, vừa tận dụng nhanh các cơ hội mới là những vấn đề các cơ quan quản lý cần quan tâm, để tiếp tục hỗ trợ cho nền kinh tế tăng trưởng tích cực trong năm 2024.